

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-748

07/09/2018

ქ. თბილისი

ქ. თბილისში შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ სტაბილური იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ გზმ-ს ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია სტაბილური იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის სკრინინგის განცხადება.

საწარმო ფუნქციონირებს ქ. თბილისში ქავთარაძის ქ. N21-ში, სპეციალური დანიშნულების ზონაში მდებარე 15 სართულიან შენობაში. უახლოესი საცხოვრებელი პუნქტი უშუალოდ საწარმოს სიახლოვეს მდებარეობს.

შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯია“ აწარმოებს B¹¹-ით და B¹⁰-ით გამდიდრებულ ბორის სამფტორიდს-BF₃. აღნიშნულ საწარმოზე სამინისტროს მიერ გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (N 02) 2010 წელს.

წარმოების მაქსიმალური წარმადობა შეადგენს იზოტოპ ბორ-11-ით გამდიდრებულ ბორის სამფტორიდს BF₃ (ნახევარფაბრიკატს) 5000კგ/წელიწადში და იზოტოპ ბორ-10-ით გამდიდრებულ ბორის სამფტორიდს BF₃ პროდუქტს 1200კგ/წელიწადში. საწყის ნედლეულს წარმოადგენს ბუნებრივი იზოტოპების შემცველი ბორის სამფტორიდი, რომელიც ბალონების სახით შემოდის საწარმოში და წლიური მოხმარება საწარმოს სრული დატვირთვით მუშაობისას არ აღემატება 6500კგ-ს.

ბორის იზოტოპების ძირითადი რაოდენობა იწარმოება ქიმიური იზოტოპური ცვლის რეაქციის გამოყენებით. ძირითადი რეაქცია მიმდინარეობს ანიზოლის მონაწილეობით, რომელიც განაპირობებს ბორის იზოტოპების დაცალკევებას.

2010 წლის დასკვნით გათვალისწინებული ტექნოლოგიური რეგლამენტის მიხედვით, სუფთა ანიზოლის მიღება ხდება №1 და №2 საწარმოო დანადგარების მომსახურებით და №2 საწარმოო დანადგარს უკავია საწარმოო კორპუსის 8 სართული (4-დან 11-ის ჩათვლით). მაგრამ ტექნოლოგიურ რეგლამენტში შევიდა ცვლილებები, რამაც გამოიწვია საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების შეცვლა.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების მიხედვით, საწარმოში ძირითადი იზოტოპების დაცალკევების დანადგარი შედგება აბსორბერებისაგან, მასათვლის სვეტისაგან, წინასწარი დესორბციის კვანძისა და დესორბერისაგან. საწარმოში ბორის იზოტოპების დაცალკევების დანადგარები (10 ერთეული) განთავსებულია შენობის 1-14 სართულებზე. საწარმოს კოშკის მე-14 სართულზე მასათვლის სვეტი აღჭურვილია აბსორბერებით, სადაც გამაცივებელ, საბრუნავი წყლის გამოყენებით

ხდება ანიზოლის BF₃ კომპლექსის წარმოქმნა, რომელიც პირველ სართულზე დესორბირდება და გახურების შედეგად (160°C) იმლება. დაცალკევების დამხმარე ნედლეულად გამოიყენება ანიზოლი, რომელიც მაღალ ტემპერატურაზე და BF₃-ის მოქმედებით განიცდის გარდაქმნას სხვადასხვა ორგანულ ნივთიერებად: ფენოლი; კრეზოლი; მეთილანიზოლი და სხვა.

საწარმოში ყოველი სამუშაო ციკლის შემდეგ ხდება ანიზოლის გაწმენდა გამწმენდ დანადგარში, რომელიც აღჭურვილია კონდენსატორითა (10-სართული) და საორთქლებლით (4-სართული), რომელიც განთავსებულია მე-4 სართულიდან მე-11 სართულამდე. გაწმენდილი ანიზოლი გამანაწილებელი ავზებიდან (37-ე კორპუსის 15-ე სართული) მიეწოდება დაცალკევების დანადგარების აბსორბერებს. ნამუშევარი ანიზოლი გამოსული მასათვლის დანადგარების დესორბერებიდან გროვდება 37-ე კორპუსის 1 სართულზე, საიდანაც ტუმბოს დახმარებით გადაიქაჩება 8 სართულზე ანიზოლის გასაწმენდ ავზებში, რათა შემდეგ მოხდეს მისი გაწმენდა დანადგარებში. უკვე გაწმენდილი ანიზოლი გადაიქაჩება 15-სართულის გამანაწილებელ ავზებში. შემდეგ მუშავდება კალიუმის ფტორიდის ხსნარით და საჭიროებისამებრ მიეწოდება გამწმენდი დანადგარების ამორთქლებლებს.

ამჟამად საწარმოს უბანზე მოქმედებს ორი ერთეული დაბალტემპერატურული რეკტიფიკაციის მეთოდით მომუშავე ბორის სამფტორიდის გამწმენდი დანადგარები, რომელიც ახორციელებს საბოლოო პროდუქტის, იზოტოპ B¹¹-ით გამდიდრებული ელექტრონული სისუფთავის ბორის სამფტორიდის მიღებას. ასევე დაბალტემპერატურული რეკტიფიკაციის დანადგარებში, დაბალი ტემპერატურის მისაღებად გამოიყენება თხევადი აზოტი. აზოტი ასევე გამოიყენება ანალიტიკური გაზომვებისათვის და მზა პროდუქციის სერტიფიცირებისათვის. დანადგარებში მოხმარებული თხევადი აზოტის რაოდენობა დაახლოებით შეადგენს 15 ტონას თვეში.

საწარმოს ელექტრომომარაგება ხორციელდება 33-ე კორპუსის ქვესადგურიდან. ელექტროენერჯის შეწყვეტის შემთხვევაში გამოიყენება დიზელ-გენერატორი 360 კვტ. ბორის იზოტოპების დაცალკევების ტექნოლოგია საჭიროებს საბრუნ წყალს 11 მ³/საათში. ამისათვის ფუნქციონირებს ორტემპერატურიანი გამანაწილებელი რეზერვუარი (მოცულობა 11.9 მ³), რომელიც განთავსებულია 37-ე კორპუსის მე-15-ე სართულზე.

საწარმოში ანიზოლის გაწმენდის შედეგად, წარმოიქმნება სახიფათო ნარჩენები, რომლის რაოდენობა ერთეულ დაცალკევების დანადგარზე გადათვლით შეადგენს 30-40 კგ/თვეში. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯია“ სახიფათო ნარჩენების გატანას ახორციელებს შესაბამისი ნებართვის მქონე საწარმოში (შპს „მედიკალ ტექნოლოგი“).

საწარმოში ზემოაღნიშნული პროცესებიდან გამომდინარე შესაძლებელია ატმოსფერულ ჰაერში მოხდეს მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევა, რაც დაკავშირებულია დიზელ-გენერატორის, საწყისი ნედლეულის სათავსოებიან ვენტილაციის მილის, ასევე ანიზოლის დაღვრის და ორთქლის გავრცელებით. რაც უარყოფითად იმოქმედებს გარემოზე, ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე.

ვინაიდან საწარმოო ხაზი განთავსებულია შენობაში, არ იგეგმება მიწის სამუშაოები და შესაბამისად არ ხდება ნიადაგზე ზემოქმედება.

საწარმოს ფუნქციონირების პროცესში და შემდგომ ეტაპზე, მცენარეულ საფარზე რაიმე სახის ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი.

საწარმოს ფუნქციონირების პროცესში მოსალოდნელია ხმაურის გავრცელება, რაც დაკავშირებულია საწარმოში დანადგარების ფუნქციონირებით.

საწარმოს ფუნქციონირება დაკავშირებულია მასშტაბური ავარიის და კატასტროფის რისკებთან.

ვინაიდან საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს მსგავსი ტიპის საწარმოები, მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება.

წარმოდგენილი სკრინინგის განცხადების შეფასებით ობიექტი წარმოადგენს ქიმიურ საწარმოს, რომლის ტექნოლოგიურ რეგლამენტში შევიდა მნიშვნელოვანი ცვლილებები და შესაბამისად მნიშვნელოვნად შეიცვალა ექსპლუატაციის პირობები. ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საწარმოს საქმიანობის შედეგად მოსალოდნელია გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, რაც საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-6 ნაწილის, ასევე მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის და ასევე „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ (07.12.2017 №1620-რს) საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის მე-3 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ სტაბილური იზოტოპების საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ ვალდებულია უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით დადგენილი სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯიას“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში სკრინინგის გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ვაკის რაიონის გამგეობის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'ლ. დავითაშვილი'.

მინისტრი